

Inför husbygge i Metsjö

L2010:9312 (RAÄ Vårdsberg 11:1) m fl

Lilla Metsjö 2:20

Vårdsbergs socken

Linköpings kommun

Östergötlands län

Anders Olofsson

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM

Tekniska och administrativa uppgifter

Fastighet	Lilla Metsjö 2:20
Socken/stad	Vårdsberg
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	L2010:9312 (RAÄ-nr Vårdsberg 11:1), L2010:9961 (RAÄ-nr Vårdsberg 11:2) och L2010:9363 (RAÄ-nr Vårdsberg 12:1)
Digitala fastighetskartans blad	64F 7e SV
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH2000
Mätteknik	RTK
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 2
Länsstyrelsens dnr	431-2600-2019
Länsstyrelsens handläggare	Göran Gruber
ÖM dnr	0136/19
ÖM projektnr	001219
ÖM Intrasisnr	-
Beställare	Inge Larsson, Bökestad Aspåkra, Linköping
Kostnadsansvarig	Inge Larsson, Bökestad Aspåkra, Linköping
Projektledare	Anders Olofsson
Biträdande projektledare	-
Personal	Johan Levin
Fältarbetstid	2019-06-12
Totalt undersöktes	80 m ²
Fynd	Inga fynd tillvaratogs
Foto	Digitala
Analyser	-
Grafik	Anders Olofsson
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.

Ur allmänt kartmaterial
ISSN 1403-9273

© Lantmäteriverket MS2008/06551
Rapport 2020:39 © Östergötlands museum

Inför husbygge i Metsjö

Innehåll

Sammanfattning	2
Antikvarisk bakgrund.....	4
Områdesbeskrivning och tidigare undersökningar	5
Syfte och metod.....	5
Resultat	6
Preliminärt åtgärdsförslag	6
Referenser	6
Bilaga 1. Schaktbeskrivningar	8
Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar	8
Bilaga 3. Fynd	8

*Omslagsbild: Johan Levin hittat keramik/bränd lera i A215.
Foto Anders Olofsson, ÖM.*

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM

ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

Box 232 • 581 02 Linköping • 013 - 23 03 00 • www.ostergotlandsmuseum.se

Sammanfattning

Östergötlands museum utförde i juni 2019 en arkeologisk utredning etapp 2 inom fastigheten Lilla Metsjö 2:20, Vårdsbergs socken, Linköpings kommun, Östergötlands län.

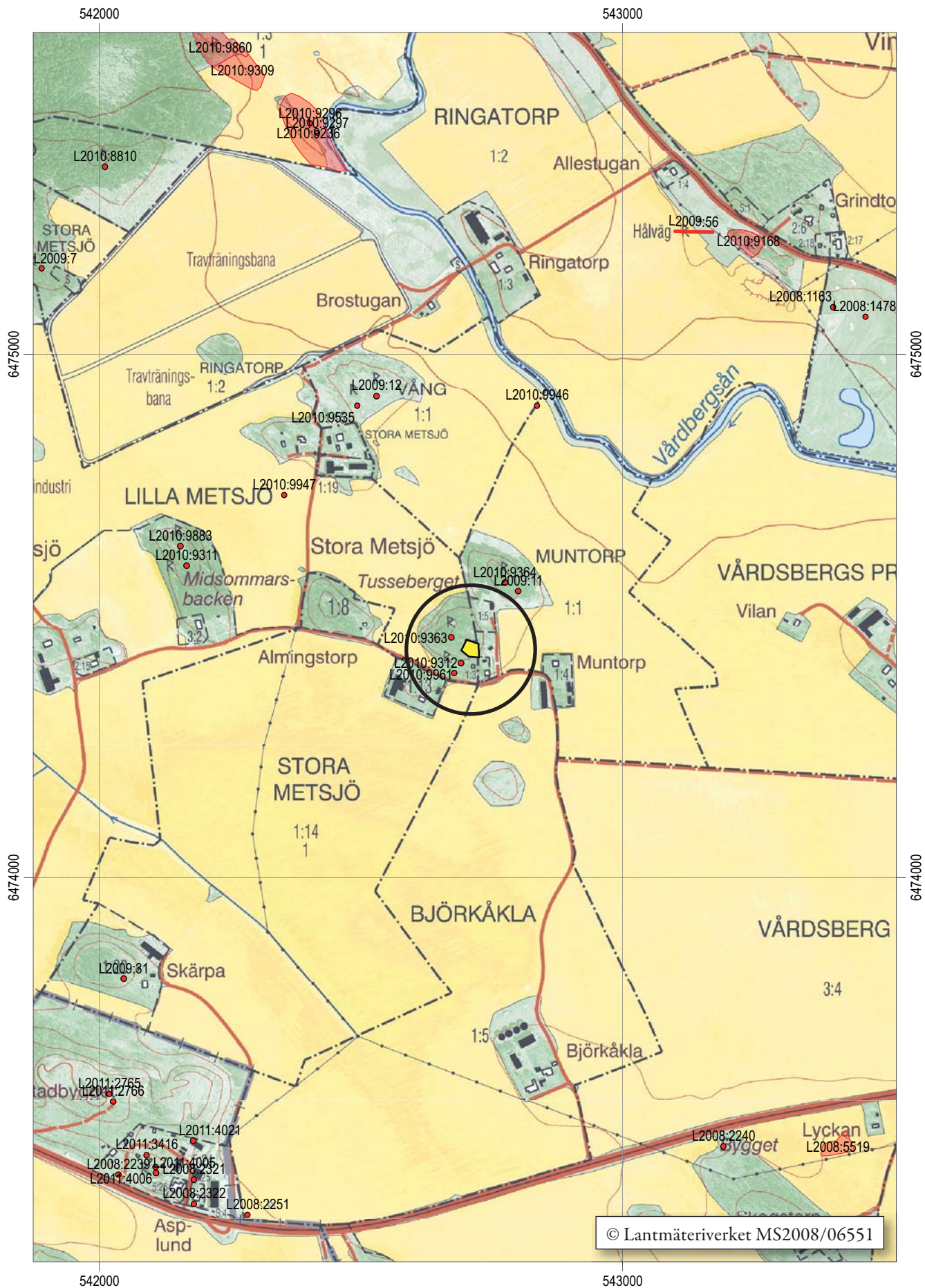
Den arkeologiska utredningen etapp 2 föranleddes av schaktning för nybyggnation av bostadshus. Uppdragsgivare var Länsstyrelsen Östergötland och för kostnaderna stod Inge Larsson, Bökestad Aspåkra, Linköping.

Utredningsområdet omfattade ca 800 m² och sträckte sig ned mot ett planerat garage i söder. Totalt grävdes 9 schakt med en total yta av ca 80 m².

Vid den arkeologiska utredningen etapp 2 framkom tre anläggningar: en grav, alternativt boplatsyta med brända ben, bränd lera/keramik och enstaka kvarts som föreföll slagen, en stenpackning som kan vara en grav och en bebyggelserest, historisk tid med kol/sot, tegel och murbruk.

Anders Olofsson
antikvarie

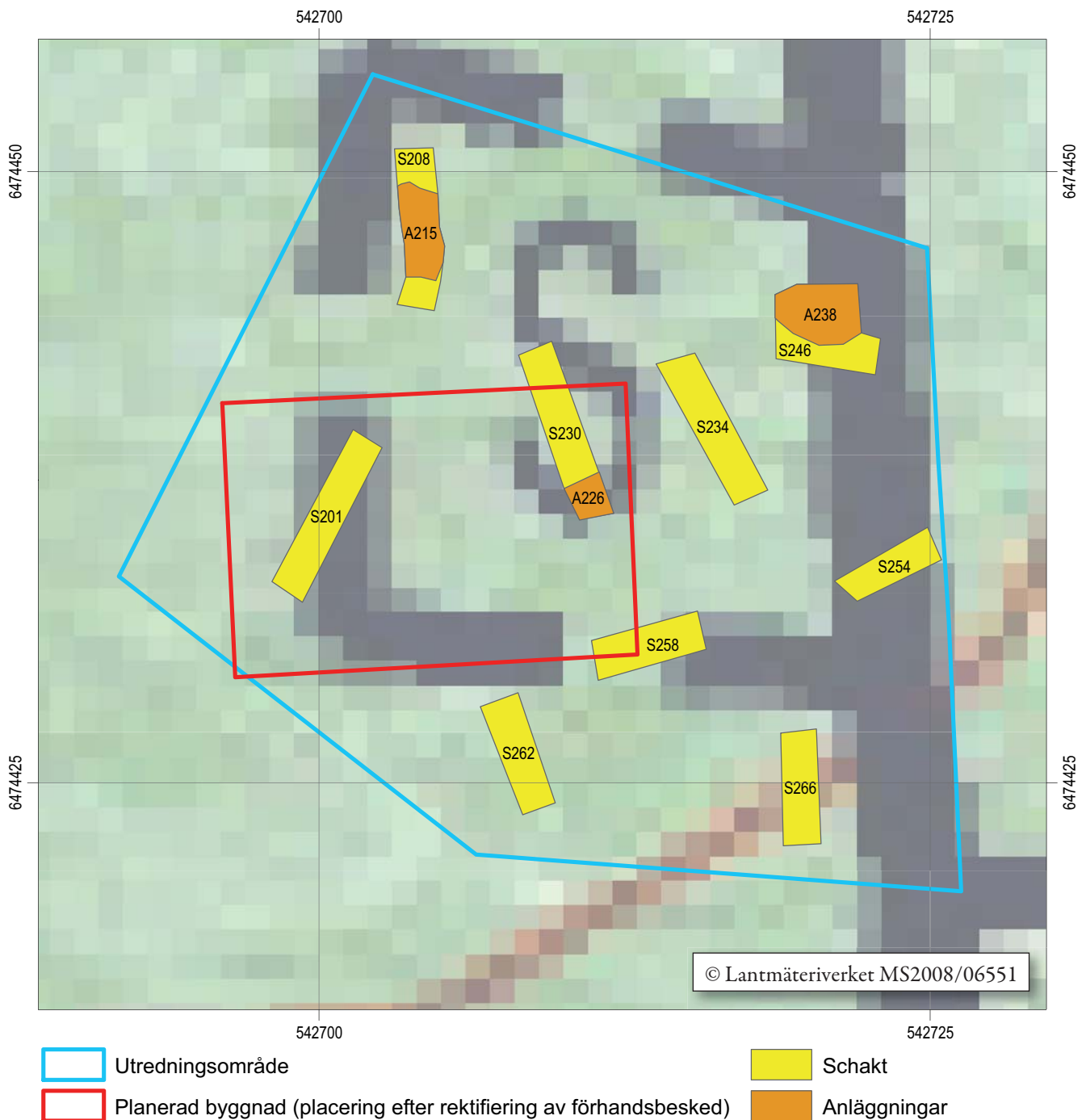

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Antikvarisk bakgrund

Då det i anslutning till den planerade exploateringen finns flera kända fornlämningar beslutade Länsstyrelsen att en arkeologisk utredning etapp 2 skulle genomföras. Länsstyrelsen tilldelade Östergötlands museum att utföra den arkeologiska utredningen. Projektansvarig vid Östergötlands museum har varit Anders Olofsson.

Det ursprungliga utredningsområdet, som uppgick till ca 500 m², sträckte sig ca 10 m för långt österut i förhållande till sökandens, Inge Larsson, tomtgräns. Utredningsområdet justerades därefter mot väster och söder enligt sökandens anvisningar på platsen. Det slutgiltiga utredningsområdet omfattade ca 800 m² och sträckte sig ned mot ett planerat garage i söder.

Figur 3. Utsnitt ur digitala Fastighetskartan. Utredningsområdet. Skala 1:250.

Områdesbeskrivning och tidigare undersökningar

SV och NV om aktuellt exploateringsområde ligger tre stensättningar: L2010:9312 (RAÄ-nr Vårdsberg 11:1), L2010:9961 (RAÄ-nr Vårdsberg 11:2) och L2010:9363 (RAÄ-nr Vårdsberg 12:1). Den närmaste, L2010:9312 stensättning/grav, är belägen ca 25 m SV om undersökningsytan. Ytterligare ca 20 m SV om denna återfinns stensättningen L2010:9961. Dessa två stensättningar förundersöktes av Arkeologikonsult 2017 (Jönsson 2017). Vid förundersökningen delundersöktes de båda gravarna för att utröna lämningarnas avgränsning, status, karaktär och datering samt grävdes sökschakt på intilliggande ytor. Inga fornlämningar utöver de redan kända gravarna framkom vid undersökningen.

Ytterligare ca 120 m NNÖ om undersökningsområdet finns ytterligare en grav, L2010:9364 (RAÄ-nr Vårdsberg 13:1) samt en osäker grav, möjligen skärvestenshög, L2009:11 (RAÄ-nr Vårdsberg 13:2). Sammanfattningsvis kan sägas att lämningarna i närområdet är av huvudsakligen järnålderskaraktär, dock finns en fyndplats för tunnackig grönstensyxa, L2010:9946 (RAÄ-nr Vårdsberg 269:1), ca 200 m NNÖ om aktuellt område.

Den aktuella utredningsytan var starkt kuperad med berg i dagen framförallt i norra delen. Vegetationen bestod av gles tallskog med inslag av några större björkar och en del mindre buskar och sly. Den norra delen var planare än den södra som sluttar brant mot söder. Området markeras på historiska kartor som samfällighet, t ex på laga skiftes-kartan från 1863 (05-våb-99).

Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska utredningen var att ta reda på om fornlämningar berördes av det planerade arbetsföretaget. Utredningen skulle preliminärt avgränsa nyupptäckta fornlämningar inom utredningsområdet. Resultaten från utredningen skulle kunna användas vid Länsstyrelsens fortsatta tillståndsprövning och utgöra underlag inför eventuella kommande arkeologiska åtgärder. Resultaten skulle också kunna användas som underlag i företagarens planering. Vid undersökningen användes en skopbredd om 1,6 m.

Dokumentationen har skett med hjälp av skriftlig beskrivning, inmätning med RTK samt digital fotografering. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.

Figur 4. Schaktgrävning. Foto från SSV, Anders Olofsson, ÖM.

Resultat

I utredningsytans NV del framkom A215, en grav alternativt boplatsyta, med brända ben, bränd lera/keramik och enstaka kvarts som föreföll slagen. Ca 10 SÖ om A215 påträffades en stenpackning (A226) i slutningen mot S som kan ha samband med sandtäkt på platsen i äldre tid (uppgift av Inge Larsson). Möjligen är stenen utsorterad och placerad där i samband med detta. En annan förklaring är att stenpackningen kan vara en grav. Den senare förklaringen synes ej alltför långsökt med tanke på närheten till redan kända gravar (se ovan). I ytans NÖ hörn framkom en bebyggelserest, historisk tid med kol/sot, tegel och murbruk (A238).

Preliminärt åtgärdsförslag

Östergötlands museum anser att A215 grav, alternativt boplatsyta, bör genomgå arkeologisk förundersökning om den kommer att beröras av markarbeten i samband med exploateringen. Enligt planskissen i det förhandsbesked från Linköpings kommun som bilagts ärendets förfrågningsunderlag kommer det planerade huset att ligga ca 5 m söder om den vid utredningen framtagna delen av A215. Därtill skall beaktas att anläggningens hela utbredning är okänd.

Med tanke på närheten till övriga gravar i området kan det inte uteslutas att stenpackningen A226 är en grav eller annan fornlämning. Denna anläggning kommer otvivelaktigt att direkt beröras av husbygget. Av dessa anledningar rekommenderar Östergötlands museum att denna anläggning förundersöks.

Referenser

Jönsson, A. 2017. *Gravarna vid Tusseberget. Arkeologisk förundersökning av RAA Vårdsberg 11:1-2, Lilla Metsjö 2:20, Vårdsbergs socken, Linköpings kommun, Östergötlands län*. Rapport från Arkeologikonsult 2017:3128.

Kartmaterial

Lantmäterimyndigheternas arkiv

05-våb-99. Laga skifte, Stora Metsjö, 1863.

Figur 5. A215. Foto från ÖSÖ, Anders Olofsson, ÖM.

Figur 6. Brända ben (inom grön markering) i A215. Foto Anders Olofsson, ÖM.

Figur 7. Stenpackning A226. Foto från N, Anders Olofsson, ÖM.

Bilaga 1. Schaktbeskrivningar

Schakt	Längd m	Bredd m	Djup m	Fyllning	Undergrund	Övrigt
201	7	1,60	0,30	Brunjord	Grusig mjäla	Rikligt med morän
208	7	1,60	0,15	Brunjord	-	A215
230	7	1,60	0,15	Brunjord	Finsand	A226
234	7	1,60	0,20	Brunjord	Rödbrun sand	Två kvartsavslag, enstaka tegel. Rikligt med morän
246	4	3,00	0,10-0,20	Brunjord	Gulbrun mjäla/finsand	A238
254	4	1,60	0,30	Matjord/brunjord	Brun sand	Recent skräp såsom glas, plast, järn m m.
258	5	1,60	0,30	Brunjord	Gråbrun mjäla	Måttligt med morän i både fyllning och undergrund.
262	5	1,60	0,30	Brunjord	Brun mjäla/finsand	Måttligt med moränsten i både fyllning och undergrund
266	5	1,6	0,25	Brunjord	Brun mjäla/finsand	Måttligt med moränsten i både fyllning och undergrund

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar

A215

Grav, alternativt boplatsyta, med brända ben, bränd lera/keramik och enstaka kvarts som föreföll slagen. Okänd utbredning. Fynden mättes in men tillvaratogs ej.

A226

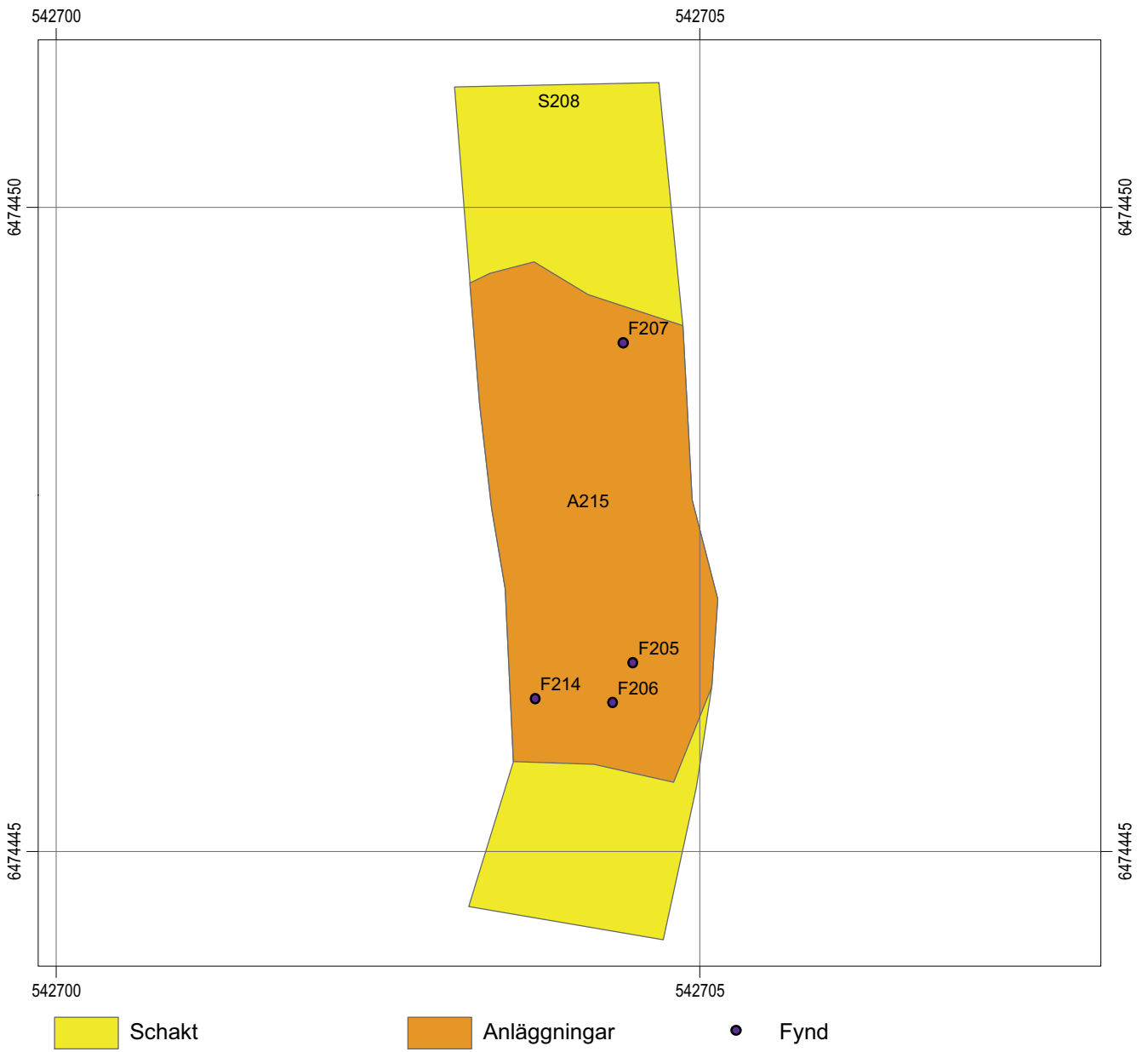
Stenpackning av 0,05-0,25 m stora stenar. Anläggningen ligger i en sluttning mot söder. Okänd utbredning. Inga fynd. I området finns urtag i sluttningen som kan ha samband med sandtäkt på platsen i äldre tid (uppgift av Inge Larsson). Möjligen är stenen utsorterad och placerad där i samband med detta. En annan förklaring är att stenpackningen kan vara en grav. Med tanke på närheten till kändastensättningar, L2010:9312 (RAÄ Vårdsberg 11:1), L2010:9961 (Vårdsberg 11:2) och L2010:9363 (RAÄ Vårdsberg 12:1) synes denna förklaring inte alltför långsökt.

A238

Bebyggelserester, historisk tid. Inom en yta i schakt 246 framkom kol/sot, tegel, murbruk samt stenar, 0,05-0,30 m stora. Okänd utbredning. Inga fynd tillvaratogs.

Bilaga 3. Fynd

Fynd	Sakord	Anläggning	Anmärkning
F205	Bränt ben	A215	Ej tillvarataget, kvarligger
F206	Kvarts	A215	Ej tillvarataget, kvarligger
F207	Bränd lera/keramik	A215	Ej tillvarataget, kvarligger
F214	Kvarts	A215	Ej tillvarataget, kvarligger

Östergötlands museum utförde i juni 2019 en arkeologisk utredning etapp 2 inom fastigheten Lilla Metsjö 2:20, Vårdsbergs socken, Linköpings kommun, Östergötlands län.

Den arkeologiska utredningen etapp 2 föranleddes av schaktning för nybyggnation av bostadshus. Utredningsområdet omfattade ca 800 m² och sträckte sig ned mot ett planerat garage i söder. Totalt grävdes 9 schakt med en total yta av ca 80 m².

Vid den arkeologiska utredningen etapp 2 framkom tre anläggningar: en grav, alternativt boplatsyta, med brända ben, bränd lera/keramik och enstaka kvarts som föreföll slagen, en stenpackning som kan vara en grav samt en bebyggelserest, historisk tid med kol/sot, tegel och murbruk.

ISSN 1403-9273

Rapport 2020:39